

A takarékosról

*Negyedórás filmritkaság a világhálón
1939-ből, nyáron forgatták,
címe Pécs a háború előestéjén,
igen, ezzel az emelkedett szóval:
előestéjén, mintha a világháború
egy hosszúra nyúlt ünnep lett volna
srapneles-gránátos tűzijátékkal,
nem görög-, de elhamvasztó náci tűzzel,
főtéri ünnep, ahol a helybéliek
könnyekkel szemükben körbeálltak
egy akasztott emberekkel díszített fát.
A kamera tizenöt percig pásztázza
a belváros tereit, utcáit, megmutatja
a strandot, hétágra süt a nap,
az urak egy része hat éven belül
egyenruhában meghalt, két és fél ezer
helybélit vagonokba zártak, a túlélők
tíz évvel később ütemesen tapsolva
skandáltak, hogy Éljen Rákosi!,
'39 nyara, a város utoljára szép
és úri, az elmúlás előtti utolsó portré,
a Hamerli család műhelyét még
nem államosították, egy fogaskerék
fölé hajol Bálint István órásmeister
a kupolás színházzal szemben,
a Király utcán döcög egy villamos,
a medence mellett, a nyugágyaknál
hatalmas felirat: TAKARÉKOSSÁG,
ám ezt nem sikerült megvalósítani,
a földrész eltékozolt egy kultúrát
és harminc-negyven millió embert.*

Szótlanság Pécssett

*„Kíváncsi vagyok, mit fog mondani neked” –
mosolygott a negyedéves pécsi kispap,
miközben a nyugdíjas püspökhöz kísért.
Összecsukható kerti széken üldögélt
Cserháti József a bágyadt napsütésben,
vaksin hunyorogva a palota előtt,
a négytornyú székesegyház oldalában,
ölébe ejtett bordó zsolozsmáskönyvvvel.
Bemutatkoztam, néhány percig álltam ott,
másodéves papnövendék Esztergomból,
de ő csak szótlánul bólogatott, készült
odaátra, fél évvel később már nem élt.
Nem mondott semmit, de mit is vártam tőle,
milyen megoldóképletet, egy konyhakész
körmondatban az élet miféle titkát
adhatjuk elő egy idegennek, milyen
kegyes igét, üdítő útmutatást?
Nyolcvanéves főpásztor, úgy ült ott ősen,
akár egy kopt remete a pusztaságban,
akihez többnapos járóföldről tódul
ránctalanná csiszolt bölcsességért a nép,
és megesik, hogy nem mond semmit – olyankor
a hallgatással, a szelíd csenddel tanít.*

A fényben

*Egy hónap múlva ötvenéves leszek,
megérkezem abba az életkorba,
amikor már hitelesen utalhatok
visszatekintő-összegző versekben
a legkedvesebb költőim által írt
visszatekintő-összegző versekre.*

*Például Adam Zagajewski néhány
elégikus művére utazásokról
toszkán és francia kisvárosokban,
alkonyati sétákról a tengerparton
egy nővel, aki azokban a hetekben
a mindene volt. Igen, az utazások,*

*egy hónap múlva megírhatom a napot,
amikor apámmal Pécsre utaztam,
legalább fél órát késett a vonat,
sétáltunk ketten a papnevelde felé,
mert indult a tanév, ötvenévesen
egy versben majd visszatekintek erre,*

*hogy apámmal a szeptemberi fényben,
hegynek fölfelé a Hunyadi úton
kora délután. Két sporttáskát cipelve
segített nekem a beköltözésben,
négy évvel a végzetes rákbetegsége
előtt, akkor járt utoljára Pécsen.*

*Indult a tanév, engem elnyelt a ház,
apám pedig elindult haza Pestre,
egy hónap múlva ha verset írok erről,
a záró képe majd ez lesz: én maradok,
apám távolodik az állomás felé,
megy a dzsámi mellett az őszi fényben.*